

prima instanță: V. Stih
instanța de apel: A. Gheorghieș, A. Albu, A. Toderaș

dosarul nr.2r-237/17

DECIZIE

12 aprilie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte ședinței, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Sveatoslav Moldovan
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de către Popa Haralambie,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Popa Haralambie
împotriva Întreprinderii Individuale „Besprozvaniî Vasile” și lui Anghel Ion,
intervenienți accesorii notarul public Sandu Ina și Oficiul Cadastral Teritorial cu
privire la declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare,
împotriva încheierii Curții de Apel Bălți din 14 februarie 2017, prin care a fost
respinsă cererea avocatului Popa Alexandru, în interesele apelantului Popa Haralambie
cu privire la atragerea în proces a Liliane Grosu (Besprozvanî) și Alei Vinograndchi
(Besprozvanî) în calitate de succesori în drepturi procedurale,

c o n s t a t ă:

La 03 iunie 2014, Popa Haralambie a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Întreprinderii Individuale „Besprozvaniî Vasile” și lui Anghel Ion,
intervenienți accesorii notarul Sandu Ina și Oficiul Cadastral Teritorial cu privire la
declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare.

În motivarea acțiunii a invocat că la 22 iunie 2012 între ÎI „Besprozvanî
Vasile”, reprezentată de către Anghel Ion în baza procurii de contrapartidă nr.2136, în
calitate de vânzător și Anghel Ion, în calitate de cumpărător a fost încheiat contractul
de vânzare-cumpărare a bunul imobil cu numărul cadastral 8901215118, amplasat în
or. Telenești, str. Șt. cel Mare 64, compus din lotul de teren cu suprafața de 0,12 ha cu
destinație specială și construcția amplasată pe acest lot-depozit, cu suprafața de 877,5
m.

În aceeași zi contractul vânzare-cumpărare menționat a fost autentificat de
notarul public Sandu Ina și înregistrat cu nr.2456, iar la 26 iunie 2016 contractul a fost
înregistrat la Oficiul Cadastral Teritorial Telenești.

Susține că până la încheierea contractului de vânzare-cumpărare nr.2456 din 22
iunie 2012 bunul imobil cu nr.8901215118 a constituit obiectul unui litigiu, părțile
cărui au fost II „Besprozvanî Vasile”, Oficiul Cadastral Teritorial Telenești și
ulterior Popa Haralambie.

În acest sens indică că ÎI „Besprozvanîi Vasile” s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată împotriva Oficiului Cadastral Telenești și invocând că bunul respectiv reprezintă un depozit pentru cereale cu suprafața de 15 x 80 m și terenul aferent cu suprafața de 1200 m² pe care la procurat de la deținătorii cotei valorice a CA „Basarabia”, însă fără a întocmi un contract de vânzare - cumpărare, a solicitat recunoașterea dreptului de proprietate asupra bunului imobil respectiv.

Iar prin, hotărârea Judecătorei Telenești din 20 iulie 2007 cererea de chemare în judecată a ÎI „Besprozvanîi Vasile” a fost admisă, fiind recunoscut dreptul de proprietate a întreprinderii asupra depozitului pentru cereale cu suprafața de 15 x 80 m. și terenul aferent cu suprafața de 1 200 m².

Susține reclamantul că considerând că prin hotărârea Judecătorei Telenești din 20 iulie 2007 i-a fost încălcat dreptul de proprietate în calitate de deținător al cotei-valorice, la 01 februarie 2007, a depus o cerere de apel împotriva hotărârii primei instanțe, iar prin decizia Curții Apel Bălți din 15 aprilie 2008, cererea de apel a fost admisă fiind, casată integral hotărârea Judecătorei Telenești din 20 iulie 2007, și restituită pricina spre rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată, instanța de apel, notând în susținerea soluției adoptate că proprietari ai cotei-valorice pentru bunul imobil litigios sunt 92 persoane, cărora în mod direct le-a fost încălcat dreptul de proprietate.

Ulterior, ÎI „Besprozvanîi Vasile” a renunțat la acțiune, iar prin încheierea judecătorei Sîngerei din 18 februarie 2009, procesul al cererea de chemare în judecată a lui ÎI „Besprozvanîi Vasile” a fost încetat.

Prin urmare indică reclamantul că deși nu există o hotărâre judecătorească prin care s-ar fi constatat dreptul de proprietate al ÎI „Besprozvanîi Vasile” asupra bunului imobil litigiu, bunul imobil respectiv a fost înstrăinat..

Menționează că bunul imobil cu nr. cadastral 8901215118 amplasat în or. Telenești, str. Ștefan cel Mare 64, a aparținut unui număr de 92 de persoane, deținători ai cotei-valorice.

Conform art. 59 al. (1) Legii cadastrului bunurilor imobile nr.1543 din 25.02.1998, drepturile asupra bunurilor imobile apărute anterior intrării în vigoare a prezentei legi și neînscrise în registrul bunurilor imobile se consider valabile. Aceste drepturi se înscriu în procesul înregistrării primare masive sau selective și se consider născute din ziua legalizării documentelor ce confirm drepturile.

Iar, reieșind din conținutul art. 374 al. 1) CC, proprietarul este în drept să-și revendice bunurile aflate în posesiunea nelegitimă a altuia.

Totodată, conform art. 375 al. 1) CC, dacă un bun a fost dobândit cu titlu oneros de la o persoană care nu a avut dreptul să-l înstrăineze, proprietarul poate să-l revendice de la dobânditorul de bună-credință numai în cazul în care bunul a fost pierdut de proprietar ori de persoana căreia i-a fost transmis de proprietar în posesiune sau dacă i-a fost furat unuia ori altuia sau a ieșit în alt mod din posesia acestora fără voia lor.

În consecință, relatează că indiferent de faptul că Anghel Ion este dobânditor de bună credință sau rea credință bunul imobil în litigiu urmează a fi revindecat de la această persoană în orice ipostază nu s-ar afla, deoarece dacă dobânditorul este de bună credință, atunci se încadrează în condiția impusă de lege și anume, că imobilul a ieșit din posesia reclamantului fără voia sa, dacă este de rea-credință, atunci imobilul se revendică în orice situație fără o careva condiție.

În drept își întemeiază pretențiile în baza prevederilor art. 1 al Protocolului adițional al Convenției Europene pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, art.art.5, 6, 7, 166, 174, 175, CPC, art.art.220, 315, 316, 374, 375 Cod civil.

Solicită reclamantul declararea nulă a contractului de vânzare-cumpărare nr.2456, din 22 iunie 2012, obligarea OCT Telenești de a radia din Registrul bunurilor imobile a dreptului de proprietate a ÎI „Besprozvanîi Vasile” și lui Anghel Ion asupra bunului imobil cu nr. cadastral 8901215118 amplasată în or. Telenești, str. Ștefan cel Mare 64.

Prin hotărârea Judecătorei Telenești din 25 august 2015, acțiunea a fost respinsă în legătură cu expirarea termenului de prescripție.

La data de 04 august 2015, Popa Haralambie a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 16 decembrie 2015, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Popa Haralambie, fiind comunicat apelantului despre necesitatea prezentării dovezii de plată a taxei de stat în sumă de 2 325 lei și cererii de apel motivate și acordat pentru aceasta un termen până la 12 ianuarie 2016 ora. 09.00. Totodată a fost explicat lui Popa Haralambie că în cazul în care în termenul stabilit nu va lichida neajunsurile menționate, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu toate documentele anexate va fi restituită.

La data de 22 ianuarie 2016, Popa Haralambie a depus cererea de apel motivată și a prezentat dovada de plată a taxei de stat în sumă de 2 325 lei pentru depunerea cererii de apel.

La 26 ianuarie 2016, Popa Haralambie a înaintat o cerere prin care invocând că la data de 24 septembrie 2015 administratorul ÎI „Besprozvanîi Vasile”, Besprozvanîi Vasile a decedat, a solicitat suspendarea examinării cauzei până la determinarea succesorului în drepturi a persoanei ieșite din proces (f.d. 82-83).

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 09 februarie 2016 a fost suspendat procesul în ordine de apel în legătură cu decesul lui, Besprozvanîi Vasile, până la determinarea succesorilor lui Besprozvanîi Vasile.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 06 august 2016, a fost reluată examinarea cauzei.

În cadrul ședinței instanței de apel din 14 februarie 2017, avocatul Popa Alexandru în interesele lui Popa Haralambie a înaintat un demers prin a solicitat să fie atrase în proces în calitate de succesori în drepturile procedurale a lui Besprozvanîi Vasile pe Vinogradțchi (Besprozvanîi) Ala și Grosu (Besprozvanîi) Liliana care conform răspunsului Primăriei or. Telenești și Certificatelor eliberate de ÎS „Cris Registru”, sunt fiicele lui Besprozvanîi Vasile, fac parte din componența familiei ultimului și își au domiciliu în or. Telenești str. Miron Costin 14, respectiv sunt moștenitori legali.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 14 februarie 2017 a fost respinsă cererea de atragere în proces în calitate de succesori în drepturi procedurale a Liliane Grosu (Besprozvanîi) și a Alei Vinogradțchi (Besprozvanîi) a fost respinsă.

La data de 01 martie 2017, Popa Haralambie a declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii instanței de apel cu soluționarea prin decizia a problemei în fond și respectiv admiterea demersului

de atragere în calitate de succesori în drepturi a Lilianeî Grosu (Besprozvanî) și a Alei Vinogradțchi (Besprozvanî).

În motivarea recursului a invocat că încheierea instanței de apel este neîntemeiată și ilegală.

În conformitate cu art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Astfel, instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 01 martie 2017 împotriva încheierii instanței de apel din 14 februarie 2017, în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile recursului, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea încheierii Curții de Apel Chișinău și restituirea pricinii spre rejudecare din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 427 lit. b) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind pricina spre rejudecare.

După cum rezultă din materialele dosarului nefiind de acord cu hotărârea Judecătorei Telenești din 25 august 2015 prin care a fost respinsă în legătură cu expirarea termenului de prescripție cererea de chemare în judecată înaintată de Popa Haralambie împotriva Întreprinderii Individuale „Besprozvanîi Vasile” și lui Anghel Ion, intervenienți accesorii notarul Sandu Ina și Oficiul Cadastral Teritorial cu privire la declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare, Popa Haralambie a contestat-o cu apel (f. d. 73 Vol. I)

Tot actele cauzei atestă că la data de 24 septembrie 2015, administratorul ÎI „Besprozvanîi Vasile”, Besprozvanîi Vasile a decedat iar, ca urmare, prin încheierea Curții de Apel Bălți din 09 februarie 2016, la cererea lui Popa Haralambie a fost suspendat procesul în ordine de apel, până la determinarea succesorilor în drepturi a lui Besprozvanîi Vasile (f.d. 82-83, 84, 101-105).

Este cert și faptul că în baza încheierii Curții de Apel Bălți din 06 august 2016, a fost reluată examinarea pricinii în ordine de apel iar în cadrul ședinței din 14 februarie 2017, avocatul Popa Alexandru în interesele lui Popa Haralambie a solicitat atragerea în proces în calitate de succesori în drepturile procedurale a fiicelor lui Besprozvanîi Vasile pe fiicele acestuia Vinogradțchi (Besprozvanî) Ala și Grosu (Besprozvanî) Liliana.

Însă, prin încheierea Curții de Apel Bălți din 14 februarie 2017, a fost respinsă cererea cu privire la atragerea în proces în calitate de succesori în drepturi procedurale a Lilianeî Vinogradțchi (Besprozvanî) Ala și Alei Vinogradțchi (Besprozvanî).

Verificând legalitatea încheierii instanței de apel în raport cu circumstanțele cauzei și înscrisurile din dosar, instanța de recurs conchide, că încheierea instanței de apel este una neîntemeiată și emisă cu interpretarea eronată a normelor de drept procedural, respectiv nu poate fi menținută.

Astfel, în conformitate cu art. 70 alin. (1) Cod civil, în cazul ieșirii uneia dintre părți din raportul juridic litigios sau din raportul stabilit prin hotărâre judecătorească

(deces, reorganizare, cesiune de creanță, transfer de datorie și alte cazuri de subrogare), instanța permite înlocuirea părții cu succesorul ei în drepturi. Succesiunea în drepturi este posibilă în orice fază a procesului.

Colegiul reține că din esența normei legale enunțate este de înțeles că succesiunea procesuală este o instituție a dreptului procesual civil ce reglementează trecerea drepturilor și obligațiilor procesuale de la o persoană (predecesor) la alta (succesor în drepturi procesuale) și care, în cazul ieșirii uneia dintre părți din raportul juridic litigios sau stabilit prin hotărâre judecătorească (moartea persoanei fizice, reorganizarea persoanei juridice, cesiunea de creanță, transfer de datorie etc.) permite instanței de judecată în orice stadiu al procesului să înlocuiască această parte cu succesorul ei în drepturi.

Prin urmare, raportând la caz prevederile legale enunțate instanța de recurs constată că instanța de apel la adoptarea soluției privind respingerea cererii de atragere în calitate de succesori în drepturi procedurale a Lilianeii Vinogradțchi (Besprozvanîi) Ala și Alei Vinogradțchi (Besprozvanîi) eronat și-a axat concluziile pe informațiile prezentate de Notarii Publici Iliescu Ludmila, Școlinic Viorica și Sandu Ina în perioada lunii iunie 2016 din care rezultă că în urma decesului lui Besprozvanîi Vasile nimeni nu s-a adresat către notar cu chestiunea privind acceptarea succesiunii.

Aceasta deoarece, actele cauzei conțin Scrisoarea Primăriei or. Telenești din 26 septembrie 2016 și Certificatul ÎS „CRIS Registru” nr. 02/2 4014 din 14 februarie 2014, în care cert se reflectă că din componența familiei lui Besprozvanîi Vasile fac parte: soția Besprozvanîi Valentina, fiica Grosu (Besprozvanîi) Liliana și fiica Vinogradschi (Besprozvanîi) Ala, fiicele Liliana și Ala fiind înregistrate la domiciliul în RM or. Telenești str. Miron Costin 14, unde de altfel, se află și sediul ÎI „Besprozvanîi Vasile”.

Sub aspectul dat la caz prezintă relevanță art. 1433 Cod civil, care statuează că succesorii pot fi moștenitorii în cazul succesiunii testamentare - persoanele care se aflau în viață la momentul decesului celui ce a lăsat moștenirea, precum și cele care au fost concepute în timpul vieții celui ce a lăsat moștenirea și s-au născut vii după decesul acestuia, indiferent de faptul dacă sînt sau nu copiii lui, precum și persoanele juridice care au capacitate juridică civilă la momentul decesului celui ce a lăsat moștenirea, moștenitorii în cazul succesiunii legale - persoanele care se aflau în viață la momentul decesului celui ce a lăsat moștenirea, precum și copiii celui ce a lăsat moștenirea concepuți în timpul vieții lui și născuți vii după decesul acestuia și statul care dispune de capacitate succesorală testamentară, precum și de capacitate succesorală asupra unui patrimoniu succesoral vacant.

Totodată în conformitate cu art. 1444 alin. (1) Cod civil, patrimoniul succesoral include atât drepturile patrimoniale (activul succesoral), cât și obligațiile patrimoniale (pasivul succesoral), pe care cel ce a lăsat moștenirea le avea la momentul decesului.

În consecință, Colegiul instanței de recurs consideră că instanța de apel a examinat cererea cu privire la atragerea în proces în calitate de succesori în drepturi procedurale fără a elucida circumstanțele vizavi de acceptarea succesiunii în urma decesului lui Besprozvanîi Vasile de către fiicele acestuia Grosu (Besprozvanîi) Liliana și Vinogradschi (Besprozvanîi) Ala, fapt ce a dus la emiterea unei încheieri ce nu poate fi menținută.

Ba mai mult, încheierea contestată din 14 februarie 2017, vine în contradicție cu încheierea aceleiași instanțe din 09 februarie 2016 (f. d. 101-105 Vol. II) prin care a

fost dispusă suspendarea procesului în baza art. 260 alin. (1) lit. a) CPC, până la determinarea succesorilor lui Vasile Besprozvanîi.

Distinct de cele enunțate, Colegiul civil, comercial și contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa integral încheierea instanței de apel și a restitui pricina spre rejudecare în instanța de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. b), art. 428 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

decide:

Se admite recursul declarat de către Popa Haralambie.

Se casează integral încheierea Curții de Apel Bălți din 14 februarie 2017, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Popa Haralambie împotriva Întreprinderii Individuale „Besprozvaniîi Vasile” și lui Anghel Ion, intervenienți accesorii notarul public Sandu Ina și Oficiul Cadastral Teritorial cu privire la declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare, cu restituirea pricinii la Curtea de Apel Bălți, în același complet de judecată, pentru rejudecarea cererii cu privire la atragerea în proces a Lilianeî Grosu (Besprozvaniî) și Alei Vinograndski (Besprozvaniî) în calitate de succesori în drepturi procedurale.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președinte ședinței, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Sveatoslav Moldovan

Tamara Chișca-Doneva